

Sygn. akt III CNP 18/19

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z powództwa M. J.
przeciwko P. K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 lipca 2020 r.,
na skutek skargi powoda
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 19 grudnia 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

W skardze wniesionej w dniu 27 czerwca 2019 r. powód M.J. wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 19 grudnia 2018 r. oddalającego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 29 czerwca 2018 r., oddalającego powództwo przeciwko P. K. w sprawie o zapłatę.

W skardze zarzucił kwalifikowane naruszenie art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 118 § 5 k.p.c., a także art. 23 i art. 415 w związku z art. 6 k.c. Wskazał również, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z art. 17 ust. 1 pkt 1 k.p.c., art. 118 § 1 k.p.c. i art. 23 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c. można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Z przepisu tego wynika, że jedną z przesłanek dopuszczalności skargi jest wyczerpanie przez skarżącego wszystkich dostępnych dla niego mechanizmów prawnych, umożliwiających korektę niezgodnego z prawem rozstrzygnięcia sądu przez jego zmianę bądź uchylenie.

Założenie to odpowiada subsydiarnemu charakterowi skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, jako nadzwyczajnego środka prawnego, który nie służy uchyleniu lub zmianie orzeczenia, lecz inicjuje pierwszą fazę postępowania zmierzającego do realizacji odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa z tytułu wydania niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia sądu (art. 417¹ § 2 k.c. w związku z art. 77 Konstytucji RP). Odpowiedzialność ta może aktualizować się tylko wtedy, gdy poszkodowany uczynił wszystko, aby wyeliminować źródło szkody i dopiero bezskuteczność dostępnych narzędzi procesowych lub ich brak może - w razie wystąpienia szkody - uzasadniać roszczenie o jej naprawienie, a tym samym dopuszczalność skargi, o której mowa w art. 424¹ k.p.c. (por. druk sejmowy IV kadencji nr 2696, pkt 4).

Stosownie do tego, w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia skarżący jest zobligowany wykazać, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.). Niespełnienie tego wymagania pociąga za sobą odrzucenie skargi przez Sąd Najwyższy jako niedopuszczalnej (art. 424⁸ § 1 k.p.c.). Niezależnie od tego, zgodnie z art. 424⁸ § 2 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia podlega odrzuceniu, jeżeli zmiana zaskarżonego wyroku była lub jest możliwa.

Odnosząc te uwagi do okoliczności sprawy, w skardze wskazano, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego jest ostateczny i nie przysługują od niego żadne środki odwoławcze. Oświadczenie takie nie czyniło zadość wymaganiu wynikającemu z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. Odwołano się w nim do nieznanego prawu procesowemu cywilnemu pojęcia „ostateczności” wyroku, a niezależnie od tego,

z treści oświadczenia wynikało jedynie to, że zaskarżony wyrok nie może być wzruszony w drodze środków odwoławczych. Pojęcie „innych środków prawnych” w rozumieniu art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. obejmuje tymczasem nie tylko środki odwoławcze, lecz m.in. także inne środki zaskarżenia, w tym nadzwyczajne środki zaskarżenia przysługujące od orzeczeń prawomocnych formalnie, takie jak skarga kasacyjna i skarga o wznowienie postępowania, do których skarżący w ogóle się nie odniósł, nie wyjaśniając, dlaczego skorzystanie z nich było i jest niedopuszczalne.

Należało ponadto zważyć, że ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r., poz. 825, dalej - „u.SN”) wprowadzono do porządku prawnego skargę nadzwyczajną - nowy nadzwyczajny środek zaskarżenia, o szerokich podstawach, obejmujących m.in. naruszenie zasad, wolności i praw określonych w Konstytucji RP, rażące naruszenie prawa przez błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, a także oczywistą sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego (art. 89 § 1 u.SN). Skarga ta może być wniesiona przez legitymowane podmioty (art. 89 § 2 u.SN) w terminie 5 lat od uprawomocnienia się orzeczenia (art. 89 § 3 u.SN). W związku z tym, w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, według którego w stanie prawnym ukształtowanym przez wejście w życie art. 89 i n. u.SN, skarżący, realizując wymaganie określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że bezskutecznie zwracał się do uprawnionego organu (art. 89 § 2 u.SN) o wniesienie skargi nadzwyczajnej (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC 2018, nr 12, poz. 121, z dnia 12 października 2018 r., IV CNP 38/18, niepubl., z dnia 6 listopada 2018 r., II CNP 17/18, niepubl., z dnia 29 lutego 2019 r., I CNP 43/18, niepubl., z dnia 18 czerwca 2019 r., IV CNP 51/18, niepubl., z dnia 25 czerwca 2019 r., V CNP 1/19, niepubl., z dnia 15 stycznia 2020 r., I CNP 19/19, niepubl., z dnia 16 stycznia 2020 r., I CNP 8/19, niepubl., z dnia 21 stycznia 2020 r., I CNP 15/19, niepubl.), czego *in casu* nie uczyniono.

Z tych względów, na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

